

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-33-09

Druk nr 2108

Warszawa, 17 czerwca 2009 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko - Niemieckiej Komisji Granicznej, podpisanej w Warszawie dnia 16 września 2004 roku.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanej regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Spraw Zagranicznych oraz Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z poważaniem

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 16 września 2004 roku w Warszawie została podpisana Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej, w następującym brzmieniu:

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

PREZES RADY MINISTRÓW

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej, podpisanej w Warszawie dnia 16 września 2004 roku

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej, podpisanej w Warszawie dnia 16 września 2004 roku.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej umową

Po zjednoczeniu Niemiec w dniu 3 października 1990 r. niektóre umowy międzypaństwowe zawarte przez Polską Rzeczpospolitą Ludową z Niemiecką Republiką Demokratyczną nie zostały przez Republikę Federalną Niemiec uznane za wiążące w stosunkach dwustronnych. Jedną z takich umów była Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną o stosunkach prawnych na wspólnej granicy państwowej oraz współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych, sporządzona w Berlinie dnia 28 października 1969 r. (Dz. U. z 1970 r. Nr 21, poz. 170). Z tego powodu nie były prowadzone wspólne przeglądy granicy. Ostatni wspólny przegląd przebiegu granicy i stanu jej oznakowania odbył się w 1980 r.

Podjęto więc inicjatywę zawarcia nowej umowy regulującej sprawę oznakowania i utrzymania wspólnej granicy. Każda ze stron przygotowała własny projekt umowy. Polski projekt umowy wraz z instrukcją negocjacyjną został zatwierdzony przez Prezesa Rady Ministrów w 1997 r. Negocjacje projektu umowy odbyły się w trzech rundach, podczas których uzgodniono tekst umowy.

Umowa dotyczy utrzymania i oznakowania wspólnej granicy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec, której przebieg został potwierdzony w art. 1 Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o potwierdzeniu istniejącej między nimi granicy, podpisanego w Warszawie dnia 14 listopada 1990 r. (Dz. U. z 1992 r. Nr 14, poz. 54).

Zakres umowy obejmuje część wspólnej granicy, na której osadza się znaki graniczne. Dotyczy to odcinków lądowych i wód granicznych. Umowa nie obejmuje odcinka wspólnej granicy przebiegającej przez morze terytorialne (Zatokę Pomorską), ponieważ przebieg granicy na morzu terytorialnym wyznaczony jest wyłącznie na mapie, i nie jest oznaczony znakami granicznymi.

Przedmiotem umowy są przede wszystkim unormowania prawne dotyczące:

- przebiegu wspólnej granicy państwowej na odcinkach lądowych i wodach granicznych,

- dokumentacji granicznej,
- oznakowania i utrzymania wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych,
- powołania Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej oraz określenia jej zadań i kompetencji,
- przekraczania granicy przez osoby upoważnione do wykonywania zadań określonych w umowie.

Konieczność związania się przedmiotową umową wynika przede wszystkim z potrzeby uregulowania ww. zagadnień w formie umowy bilateralnej oraz stworzenia podstaw prawnych do współpracy między obydwojema państwami w tej dziedzinie.

Umowa umożliwia powołanie Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej, określenie jej zadań i kompetencji, przeprowadzanie kontroli przebiegu granicy, zaktualizowanie obowiązującej dokumentacji granicznej, a także usunięcie stwierdzonych uszkodzeń znaków granicznych.

Rada Ministrów udzieliła zgody na podpisanie umowy na podstawie uchwały Nr 275/2003 z dnia 5 listopada 2003 r.

2. Różnice w dotychczasowym i projektowanym stanie prawnym

W art. 1 umowy wskazano umowy międzynarodowe określające przebieg wspólnej granicy oraz dokumenty stanowiące dokumentację graniczną. W art.1 ust. 4 zawarto definicję określenia „wód granicznych”, które różni się od pojęcia zdefiniowanego w art. 4 Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych, sporządzonej w Warszawie dnia 19 maja 1992 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 11, poz. 56), obejmującego również Zatokę Pomorską.

W dalszych artykułach rozdziału I „Przebieg granicy” określono miejsca, w których granica nie zmienia swojego przebiegu, i jej przebieg na granicznych wodach płynących. W art. 2 ust. 1 pkt 2 określono Zalew Szczeciński i Jezioro Nowowarpieńskie jako wody wewnętrzne, co zapewnia zgodność z ustawą z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1502, z późn. zm.) oraz Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza, sporządzoną w Montego Bay dnia 10 grudnia 1982 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 59, poz. 543).

W rozdziale II „Oznakowanie i utrzymanie granicy” uregulowano sposób oznakowania wspólnej granicy, zasady sprawowania nadzoru nad elementami znaków granicznych i ich utrzymania, postępowanie w razie uszkodzenia, zniszczenia lub zaginięcia znaku granicznego oraz zasady współpracy właściwych organów Umawiających się Stron, w tym prowadzenia wspólnej kontroli przebiegu i stanu oznakowania wspólnej granicy, a także obowiązki innych podmiotów w związku z prowadzonymi pracami na granicy lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie.

W rozdziale III umowy „Stała Polsko-Niemiecka Komisja Graniczna” przewidziano skład przedmiotowej komisji, jej zadania, kompetencje i tryb funkcjonowania oraz sposób sprawowania nadzoru nad oznakowaniem i utrzymywaniem wspólnej granicy wykonywanego przez komisję.

W rozdziale IV „Przekraczanie granicy” określono kto, kiedy i na jakich zasadach może przekraczać granicę w ramach wykonywania zadań wynikających z postanowień umowy.

Umowa została podpisana w dniu 16 września 2004 r.

W nocy nr 74/05 z dnia 16 marca 2005 r. Strona niemiecka przekazała Stronie polskiej stanowisko w zakresie konieczności dokonania zmian w podpisanej umowie w celu dostosowania jej postanowień do obowiązującego prawa wspólnotowego w związku z przystąpieniem Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, tworzącej wspólny obszar celny, w którym obowiązuje zakaz pobierania ceł w obrocie towarowym.

Strona niemiecka zaproponowała skreślenie art. 26 i dokonanie odpowiedniej zmiany w treści art. 27 umowy oraz zwróciła się z prośbą do Strony polskiej o ustosunkowanie się do propozycji.

Art. 26 umowy regulował sprawy związane ze zwolnieniem z cła, podatków i poboru innych opłat od towarów przeznaczonych do wykorzystania w pracach wynikających z umowy (ustanawianie, naprawa, przenoszenie i odtwarzanie znaków granicznych), jak również stanowił o obowiązku wywozu nieużytych towarów oraz pojazdów, narzędzi, urządzeń, instrumentów, aparatów i maszyn przywiezionych w ramach procedury odprawy czasowej z obszaru celnego jednej z Umawiających się Stron na obszar celny drugiej z Umawiających się Stron. W art. 27 Umowy znajdowało się odwołanie również do art. 26.

Zaproponowana przez Stronę niemiecką zmiana miała na celu dostosowanie treści umowy do przepisów prawa wspólnotowego, a w szczególności do postanowień art. 23 i następnych Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Zmiana była również uzasadniona ze względu na obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej przepisy o podatku akcyzowym.

W odpowiedzi na notę niemiecką Strona polska wystąpiła z propozycją zawarcia porozumienia w tym przedmiocie zmieniającego umowę w drodze wymiany not. Rada Ministrów udzieliła zgody na związanie się porozumieniem na podstawie uchwały nr 101/2006 z dnia 22 czerwca 2006 r. Po otrzymaniu polskiej noty Strona niemiecka zaproponowała odbycie wzajemnych konsultacji dotyczących w szczególności zmiany postanowień w zakresie wejścia w życie porozumienia. Podczas spotkania ustalono, że porozumienie powinno wejść w życie z dniem wejścia w życie zmienianej umowy, i że z inicjatywą zawarcia porozumienia powinna wystąpić Strona polska. Polska nota z dnia 10 lipca 2008 r. stanowiąca propozycję zawarcia porozumienia została przekazana Stronie niemieckiej. Strona niemiecka udzieliła pozytywnej odpowiedzi w nocy nr 146/2008 z dnia 16 lipca 2008 r. i w ten sposób zostało zawarte Porozumienie w formie wymiany not między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o zmianie Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej, podpisanej w Warszawie dnia 16 września 2004 r.

Wolą stron zawierających porozumienie było to, aby treść umowy została zmieniona przed przeprowadzeniem procedury ratyfikacyjnej. Znalazło to potwierdzenie w pkt 4 porozumienia, z którego wynika, że zmieniony tekst umowy zastępuje tekst pierwotny z mocą wsteczną od dnia podpisania umowy.

3. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe, polityczne i prawne, związane z wejściem w życie umowy, wraz z określeniem źródeł finansowania

Zawarcie przez Rzeczpospolitą Polską przedmiotowej umowy stanowi kontynuację procesu zawierania z innymi państwami umów związanych z oznakowaniem i utrzymaniem granicy państwowej.

W związku z faktem, iż w chwili obecnej w stosunkach polsko-niemieckich nie obowiązują jakiegokolwiek przepisy regulujące przedmiotową materię, wejście w życie Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej stworzy podstawy prawne do wykonywania zadań związanych z oznakowaniem i utrzymaniem wspólnej granicy, nie powodując jednocześnie żadnych negatywnych skutków politycznych w stosunkach między obydwojma państwami. Wejście w życie omawianej umowy przyczyni się do pogłębienia i poszerzenia współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec w dziedzinie ochrony granicy oraz porządku prawnego i publicznego obydwu państw.

Realizacja postanowień przedmiotowej umowy nie będzie miała również wpływu na dotychczasowe stosunki gospodarcze, kulturalne i społeczne między obydwojma państwami.

Wejście w życie umowy nie spowoduje skutków finansowych dla podmiotów sektora finansów publicznych w postaci zmniejszenia ich dochodów lub zwiększenia ich wydatków, ani też dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa innych niż przewidziane w danej części budżetowej.

4. Wyjaśnienie trybu związania się umową

Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej reguluje całokształt spraw związanych z oznakowaniem i utrzymaniem wspólnej granicy, wchodzących w zakres właściwości Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Zadania wynikające z umowy realizować będzie przede wszystkim Stała Polsko-Niemiecka Komisja Graniczna, w skład której wchodzić będą przedstawiciele:

1. Komendanta Głównego Straży Granicznej,
2. Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej,
3. Głównego Geodety Kraju.

Umowa nie dotyczy osób prawnych i osób fizycznych, z wyjątkiem tych właścicieli i użytkowników gruntów oraz budowli i urządzeń naziemnych i podziemnych, które znajdują się na granicy lub w bezpośrednim jej sąsiedztwie.

Zobowiązani oni zostali do umożliwienia wykonywania prac związanych z pomiarem, oznakowaniem lub utrzymaniem granicy. O przeprowadzaniu takich prac i ich terminie muszą być poinformowani. W przypadku zaistnienia szkody przysługuje im roszczenie o odszkodowanie zgodnie z prawem wewnętrznym stron. Jednocześnie przedsiębiorcy, którzy chcieliby wykonywać prace górnicze lub archeologiczne w pasie o szerokości 50 metrów po obu stronach granicy, licząc od granicy lub brzegu wód granicznych, oprócz wymogów wynikających z przepisów ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami powinni porozumieć się w tej sprawie także ze Stałą Polsko-Niemiecką Komisją Graniczną. Analogicznie – porozumieć się z komisją winni także ci inwestorzy, którzy w pasie o szerokości 5 metrów od granicy lub brzegów wód granicznych chcieliby wznosić budowle, ogrodzenia lub inne urządzenia (nie wyłączając przepisów wynikających np. z ustawy – Prawo budowlane).

Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej dotyczy bezpośrednio spraw uregulowanych w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2005 r. Nr 226, poz.1944, z późn. zm.) oraz zadań i kompetencji przede wszystkim Straży Granicznej wynikających z ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997, z późn. zm.).

Przepisy umowy nie stanowią podstawy do wprowadzania jakichkolwiek zmian w przebiegu granicy państwowej. Kompetencje Komisji Granicznej ograniczają się w tym zakresie do ewentualnego przedkładania propozycji zmian przebiegu granicy, będących efektem dokonanej kontroli przebiegu granicy. Podobnie zasadnicza zmiana dokumentacji granicznej jest możliwa wyłącznie w drodze zawarcia odrębnej umowy między stronami.

Umowa nie powoduje konieczności dokonywania zmian w ustawodawstwie wewnętrznym Rzeczypospolitej Polskiej.

Umowa nie przewiduje środków prawnych, których przyjęcie jest konieczne dla wykonania umowy. Noty dyplomatyczne przewidziane w art. 19 i 27 umowy, za pomocą których Umawiające się Strony przeکاżą sobie nawzajem informacje o składzie personalnym Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej oraz o właściwych organach odpowiedzialnych za realizację umowy, są czynnościami technicznymi umożliwiającymi jej prawidłowe wykonanie.

Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej dotyczy praw i obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji i spraw uregulowanych w szczególności w ustawach o ochronie granicy państwowej i o Straży Granicznej.

W związku z powyższym, wobec występowania przesłanek, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., związanie się umową nastąpi w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych.

UMOWA

między

Rzeczpospolitą Polską

a

Republiką Federalną Niemiec

o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych

i wodach granicznych

oraz powołaniu Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej

Rzeczpospolita Polska
i
Republika Federalna Niemiec

- realizując zasady i cele Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o potwierdzeniu istniejącej między nimi granicy, z dnia 14 listopada 1990 roku oraz Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy, z dnia 17 czerwca 1991 roku,
  - kierując się pragnieniem pogłębiania przyjaznej współpracy obu Umawiających się Stron,
  - dążąc do utrzymywania w należyтым stanie oznakowania przebiegu granicy polsko-niemieckiej oraz do uregulowania spraw z tym związanych,
- uzgodniły co następuje:

Rozdział I

Przebieg granicy

Artykuł I

1. Przebieg granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych określają umowy wymienione w artykule 1 Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o potwierdzeniu istniejącej między nimi granicy, z dnia 14 listopada 1990 roku wraz z dokumentami określającymi przebieg granicy, zwanymi dalej „dokumentacją graniczną”.

2. Dokumentację graniczną stanowią:

- 1) opis protokolarny przebiegu granicy,
- 2) albumy map granicy,
- 3) album szkiców sieci geodezyjnej oraz pomiarów granicy,
- 4) albumy ortofotomap granicy,
- 5) zbiór protokołów znaków granicznych i pomocniczych znaków granicznych,
- 6) katalog współrzędnych znaków granicznych i punktów geodezyjnych,

zgodnie ze stanem obowiązującym w dniu podpisania Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o potwierdzeniu istniejącej między nimi granicy, z dnia 14 listopada 1990 roku.

3. Granica rozgranicza terytoria obu Umawiających się Stron zarówno na powierzchni ziemi jak i w kierunku linii pionowej w przestrzeni powietrznej i pod powierzchnią ziemi. Zasada ta obowiązuje także w odniesieniu do przebiegu granicy we wszelkiego rodzaju naziemnych i podziemnych budowlach oraz urządzeniach.

4. Wodami granicznymi w rozumieniu niniejszej Umowy są powierzchniowe wody stojące i wody płynące, którymi przebiega granica lub które są przecinane granicą, z wyjątkiem morza terytorialnego.

Artykuł 2

1. Granica nie zmienia swojego przebiegu:

- 1) na jej lądowych odcinkach,
- 2) na Zalewie Szczecińskim i Jeziorze Nowowarpieńskim, zwanymi dalej „wodami wewnętrznymi”,
- 3) w miejscach, w których przecina wody stojące lub płynące.

2. W miejscach przechodzenia granicy z lądowych odcinków do granicznych wód płynących i odwrotnie, kierunek przebiegu granicy nie zmienia się do miejsca przecięcia z linią środkową (medianą) lub linią środkową głównego nurtu (talwegiem).

3. Granica, o której mowa w ustępie 1, biegnie linią prostą pomiędzy znakami granicznymi, pomocniczymi znakami granicznymi oraz nieoznakowanymi punktami załamania granicy.

Artykuł 3

1. Granica na granicznych wodach płynących pokrywa się:

- 1) na wodach żeglownych z linią środkową głównego nurtu (talwegiem); przebieg granicy zmienia się stosownie do naturalnych zmian talwegu,
- 2) na wodach nieżeglownych z linią środkową (medianą) pomiędzy obydwoma liniami brzegowymi, określoną przy średnim stanie wody; w przypadku ich rozwidlenia granica pokrywa się z linią środkową głównej odnogi; główną odnogą jest ta, która przy średnim stanie wody wykazuje największy przepływ; przebieg granicy zmienia się stosownie do naturalnych zmian konfiguracji brzegów.

2. Jeżeli na skutek naturalnych procesów na granicznych wodach płynących występują znaczne zmiany linii środkowej głównego nurtu (talwegu) lub linii środkowej (mediany), wówczas ustalony dotychczas przebieg granicy obowiązuje bez zmian do czasu, gdy Umawiające się Strony nie uzgodnią innego przebiegu granicy.

Artykuł 4

Linie brzegową stanowi granica między gruntem pokrytym wodą a gruntem przyległym do tej wody. Wyznacza ją linia przecięcia powierzchni lustra wody przy jej średnim stanie z okresu wieloletniego z powierzchnią przyległego gruntu. Jeżeli nie jest to możliwe, linię brzegową wyznacza linia stałego porostu roślin. W sytuacji, gdy wyżej wymienione sposoby nie pozwalają na wyznaczenie linii brzegowej, ustala się jej przebieg według uzgodnień ekspertów gospodarki wodnej Umawiających się Stron.

Rozdział II

Oznakowanie i utrzymanie granicy

Artykuł 5

W celu wykonywania zadań wynikających z niniejszej Umowy powołuje się Stałą

Polsko-Niemiecką Komisję Graniczną, zwaną dalej „Komisją Graniczną”. Skład i zasady działania Komisji Granicznej określa rozdział III.

Artykuł 6

Umawiające się Strony zapewnią jednoznaczny, wyraźnie widoczny i geodezyjnie określony przebieg granicy. Zobowiązują się utrzymywać znaki graniczne ustawione w celu oznaczenia granicy w takim stanie, aby ich położenie, wygląd, wymiary, kolory i numeracja były zgodne z dokumentacją graniczną.

Artykuł 7

1. Przebieg granicy oznakowany jest znakami granicznymi zgodnie z obowiązującą dokumentacją graniczną.

2. Oznakowanie przebiegu granicy w sposób inny niż określony w dokumentacji granicznej wymaga uzgodnienia przez Komisję Graniczną.

Artykuł 8

Umawiające się Strony przy oznakowaniu i utrzymaniu granicy przestrzegają będą również zasad ochrony środowiska.

Artykuł 9

1. Umawiające się Strony podejmą działania w celu ochrony znaków granicznych przed uszkodzeniem, zniszczeniem, bezprawnym przestawieniem oraz użytkowaniem sprzecznym z ich przeznaczeniem.

2. W razie uszkodzenia, zniszczenia lub zaginięcia znaku granicznego, znak ten będzie naprawiony lub odtworzony na koszt tej Umawiającej się Strony, która zgodnie z artykułem 10 sprawuje nad nim nadzór. Jeżeli szkoda wyrządzona została przez obywatela drugiej Umawiającej się Strony, Strona ta ponosi koszty usunięcia szkody.

3. W razie uszkodzenia lub zniszczenia znaku granicznego w formie dalby, znajdującego się na wodach wewnętrznych, spowodowanego siłą wyższą, koszty jego naprawy lub odtworzenia ponoszone będą równomiernie przez obie Umawiające się Strony.

Artykuł 10

1. Każda z Umawiających się Stron sprawuje nadzór nad elementami znaków granicznych znajdujących się na jej terytorium.

2. Nadzór nad znajdującymi się na linii granicy, na odcinku lądowym, elementami znaków granicznych z numeracją nieparzystą sprawuje Strona polska, a z numeracją parzystą Strona niemiecka.

3. Obsługę i nadzór nad znakami granicznymi znajdującymi się na wodach wewnętrznych, Umawiające się Strony sprawują na przemian co pięć lat, zgodnie

z ustaleniami Komisji Granicznej.

4. Utrzymanie znaku granicznego na styku granic Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Czeskiej reguluje odrębne porozumienie.

Artykuł 11

1. Właściwe organy Umawiających się Stron współpracują zgodnie z postanowieniami Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych, z dnia 19 maja 1992 roku, mając na celu utrzymanie wód granicznych w sposób zapewniający stabilny przebieg granicy.

2. W celu realizacji koncepcji technicznych dla utrzymania i regulacji wód granicznych należy osiągnąć porozumienie z Komisją Graniczną.

Artykuł 12

Właściwe organy Umawiających się Stron utrzymują po obu stronach granicy pas o szerokości pięciu metrów na odcinkach lądowych oraz kolistą przestrzeń o promieniu jednego metra wokół znaków granicznych na odcinkach wodnych, oczyszczone z roślinności utrudniającej widoczność. To postanowienie nie odnosi się do roślinności umacniającej brzegi oraz do drzew i krzewów znajdujących się pod ochroną.

Artykuł 13

1. Umawiające się Strony przeprowadzą co dziesięć lat wspólną kontrolę przebiegu i stanu oznakowania granicy w celu zapewnienia geodezyjnie określonego, wyraźnie widocznego i odpowiednio oznakowanego jej przebiegu, zaktualizowania obowiązującej dokumentacji granicznej, a także usunięcia stwierdzonych usterek.

2. Pierwsza wspólna kontrola, o której mowa w ustępie 1, rozpocznie się nie później niż dwa lata od daty wejścia w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 14

W pasie o szerokości pięciu metrów od granicy lub brzegów granicznych wód płynących nie wolno wznosić jakichkolwiek budowli, ogrodzeń lub innych urządzeń bez uzgodnienia z właściwymi organami i porozumienia z Komisją Graniczną.

Artykuł 15

1. Właściwe organy każdej Umawiającej się Strony dokonują samodzielnej kontroli stanu znaków granicznych i zapewnią realizację postanowień, o których mowa w artykułach 9, 10, 12 i 14.

2. Komisja Graniczna przeprowadza kontrolę znaków granicznych nie rzadziej niż raz na pięć lat.

Artykuł 16

1. W razie zaginięcia, zniszczenia lub uszkodzenia znaku granicznego lub jego

elementu, o naprawie lub odtworzeniu decyduje Komisja Graniczna zgodnie z artykułem 9 ustęp 2.

2. Na granicznych wodach płynących, przy odtwarzaniu lub ponownym ustawianiu znaków granicznych uszkodzonych albo zniszczonych przez powódź lub pochód lodów zezwala się na zmianę miejsc ich poprzedniego ustawienia. O zmianie miejsc ustawienia znaków granicznych na tych odcinkach decyduje Komisja Graniczna.

3. Prace związane z naprawą elementów znaków granicznych mogą być wykonane samodzielnie przez tę Umawiającą się Stronę, na terytorium której są one ustawione, po uprzednim powiadomieniu Komisji Granicznej.

4. Dla każdego ustawionego w nowym miejscu znaku granicznego sporządza się w terminie jednego miesiąca protokół znaku granicznego i inne dokumenty, zgodnie z obowiązującą dokumentacją graniczną, które stają się częścią tej dokumentacji.

5. Komisja Graniczna może decydować o ustawieniu dodatkowych znaków granicznych, nie zmieniając przebiegu granicy.

6. Dodatkowo ustawione znaki graniczne muszą być zgodne ze wzorami ustalonymi w dokumentacji granicznej. W takim przypadku należy dla każdego z nich sporządzić dokumenty graniczne zgodne z obowiązującą dokumentacją graniczną, które stają się częścią tej dokumentacji.

7. Jeżeli właściwe organy jednej z Umawiających się Stron otrzymają informacje o uszkodzonym lub zniszczonym znaku granicznym na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, zawiadomią o tym Komisję Graniczną.

Artykuł 17

W pasie o szerokości pięćdziesięciu metrów po obu stronach granicy, licząc od granicy lub brzegów granicznych wód płynących, wykonywanie prac górniczych lub archeologicznych dopuszczalne jest tylko za zgodą właściwych organów w porozumieniu z Komisją Graniczną.

Artykuł 18

1. Właściciele i użytkownicy gruntów, budowli oraz urządzeń naziemnych i podziemnych, znajdujących się na granicy lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie obowiązani są umożliwiać wykonywanie prac związanych z pomiarem, oznakowaniem lub utrzymaniem granicy. Zainteresowane osoby i organy ochrony granicy należy powiadomić o terminie rozpoczęcia prac.

2. Prace, o których mowa w ustępie 1, należy wykonywać z odpowiednim uwzględnieniem interesów publicznych i prywatnych.

3. Jeżeli prace, o których mowa w ustępie 1, spowodowały szkody, poszkodowanemu przysługuje roszczenie o odszkodowanie zgodnie z prawem wewnętrznym każdej z Umawiających się Stron.

Rozdział III

Staća Polsko-Niemiecka Komisja Graniczna

Artykuł 19

1. Komisja Graniczna składa się z delegacji Rzeczypospolitej Polskiej i delegacji Republiki Federalnej Niemiec.

2. Każda z Umawiających się Stron powołuje przewodniczącego delegacji, jego zastępcę oraz do siedmiu członków.

3. O składzie personalnym delegacji oraz o jego zmianach Umawiające się Strony powiadamiają się w drodze notyfikacji.

4. Przewodniczący i ich zastępcy upoważnieni są do utrzymywania ze sobą bezpośrednich kontaktów.

5. Przewodniczący każdej delegacji może powoływać do prac w Komisji Granicznej ekspertów i personel pomocniczy.

6. Każda z Umawiających się Stron pokrywa koszty swojej delegacji łącznie z kosztami swoich ekspertów, personelu pomocniczego i tłumaczy.

Artykuł 20

1. W celu realizacji prac określonych w niniejszej Umowie, Komisja Graniczna uprawniona jest do wykonywania w szczególności następujących zadań:

- 1) organizowania i przeprowadzania, zgodnie z artykułem 13, wspólnej kontroli przebiegu i stanu oznakowania granicy,
- 2) organizowania i przeprowadzania, zgodnie z artykułem 15, wspólnej kontroli stanu znaków granicznych,
- 3) ustalania planów i sposobów prowadzenia prac określonych w punkcie 1 i 2, kierowania tymi pracami i ich kontrolowania,
- 4) ustalania, zgodnie z artykułem 13, w ramach jednolitego systemu, technicznych zasad wykonywania pomiarów, sporządzania map oraz wzorów protokołów i innych dokumentów dotyczących nowych pomiarów i wyznaczenia przebiegu granicy,
- 5) decydowania, zgodnie z artykułem 7 ustęp 2, o oznakowaniu granicy innymi znakami granicznymi niż określone w dokumentacji granicznej,
- 6) decydowania o przenoszeniu na bezpieczne miejsca zagrożonych elementów znaków granicznych,
- 7) wyznaczania i oznakowania granicy na mostach i miejscach przecięcia przez nią dróg, ulic i linii kolejowych, a w razie potrzeby, na innych budowlach i urządzeniach,
- 8) uzgadniania technicznych koncepcji regulacji wód granicznych pod względem przebiegu granicy.

2. Terminy rozpoczęcia wspólnych kontroli granicy oraz zakres prac ustalają wspólnie przewodniczący delegacji.

3. Dla odcinków granicznych wód płynących, których koryto w wyniku naturalnych procesów zmieniło znacznie swoje położenie, Komisja Graniczna sporządza w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i niemieckim, dokumenty zawierające propozycje nowego przebiegu granicy. Dokumenty te podlegają zatwierdzeniu zgodnie z prawem wewnętrznym każdej z Umawiających się Stron.

4. Komisja Graniczna nie jest uprawniona do dokonywania zmiany przebiegu granicy.

5. Komisja Graniczna może przedkładać Rządom Umawiających się Stron propozycje dotyczące zmiany przebiegu granicy.

Artykuł 21

1. W wyniku przeprowadzenia wspólnej kontroli granicy, Komisja Graniczna sporządza dla odcinków granicy objętych kontrolą, w szczególności następujące dokumenty:

- 1) opis protokołarny przebiegu granicy,
- 2) mapy obszarów przygranicznych,
- 3) protokoły znaków granicznych ze szkicami topograficznymi,
- 4) wykazy współrzędnych i wysokości znaków granicznych,
- 5) końcowy protokół z prac Komisji Granicznej.

2. Dokumenty, sporządzone zgodnie z ustępem 1, stają się częścią dokumentacji granicznej.

3. Jeżeli w wyniku wspólnej kontroli, o której mowa w ustępie 1, Komisja Graniczna stwierdzi konieczność dokonania zasadniczej zmiany dokumentacji granicznej, Umawiające się Strony uzgodnią nową dokumentację graniczną w drodze odrębnej umowy.

Artykuł 22

Komisja Graniczna zapewni równomierny podział prac, które należy wykonać w ramach wspólnych kontroli granicy. Każda z Umawiających się Stron pokrywa koszty wykonanych przez siebie prac.

Artykuł 23

1. Komisja Graniczna spotyka się na posiedzeniach i przeglądach granicy.

2. Komisja Graniczna spotyka się, jeżeli nie zostało inaczej uzgodnione, na posiedzeniach co najmniej raz na dwa lata, na zmianę na terytorium jednej z Umawiających się Stron.

3. Posiedzeniem kieruje przewodniczący delegacji tej Umawiającej się Strony, na której terytorium się ono odbywa.

4. Z każdego posiedzenia i każdego przeglądu granicy sporządza się protokół w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i niemieckim.

Artykuł 24

1. Decyzje Komisji Granicznej są podejmowane zgodnie przez obu przewodniczących i stanowią część składową protokołów. Są one wiążące od chwili wzajemnego pisemnego powiadomienia się przewodniczących o zatwierdzeniu protokołów przez właściwe organy Umawiających się Stron. Powiadomienie powinno być przekazane w ciągu trzech miesięcy od dnia podpisania protokołu, nie później jednak niż w dniu rozpoczęcia kolejnego posiedzenia Komisji Granicznej.

2. Jeżeli Komisja Graniczna nie może osiągnąć porozumienia, wówczas przekazuje sprawę Rządowi Umawiających się Stron.

Rozdział IV

Przekraczanie granicy

Artykuł 25

1. Osoby upoważnione do wykonywania zadań zgodnie z niniejszą Umową, mają prawo do swobodnego poruszania się na granicy w ramach wykonywanych zadań, a w uzasadnionych przypadkach do przekraczania jej również poza przejściami granicznymi i poza godzinami ich urzędowania. Na żądanie właściwych organów są one obowiązane okazać paszport lub dowód osobisty oraz upoważnienie wydane przez Komisję Graniczną.

2. Komisja Graniczna powiadamia właściwe organy ochrony granicy o wykonywaniu zadań, o których mowa w ustępie 1, oraz o związanych z tym przypadkach przekraczania granicy.

3. Komisja Graniczna określa wzór upoważnienia, o którym mowa w ustępie 1.

Artykuł 26

Postanowienia artykułu 25 stosuje się odpowiednio do osób realizujących postanowienia Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych, z dnia 19 maja 1992 roku, a także do towarów i przedmiotów potrzebnych im do wykonywania tych zadań.

Rozdział V

Postanowienia końcowe

Artykuł 27

Umawiające się Strony powiadomią się w drodze notyfikacji o właściwych organach do realizacji postanowień niniejszej Umowy.

Artykuł 28

Spory dotyczące wykładni lub stosowania niniejszej Umowy będą rozstrzygane przez Umawiające się Strony.

Artykuł 29

1. Umowa niniejsza podlega ratyfikacji. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych nastąpi w Berlinie.

2. Umowa niniejsza wchodzi w życie po upływie trzydziestu dni od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

3. Umowa niniejsza zawarta jest na czas nieokreślony. Po upływie dziesięciu lat od dnia jej wejścia w życie może ona zostać w dowolnym terminie wypowiedziana w drodze notyfikacji przez każdą z Umawiających się Stron. W takim przypadku utraci moc po upływie dwunastu miesięcy od dnia otrzymania noty informującej o wypowiedzeniu. Wypowiedzenie Umowy nie ma wpływu na ważność dokumentacji granicznej.

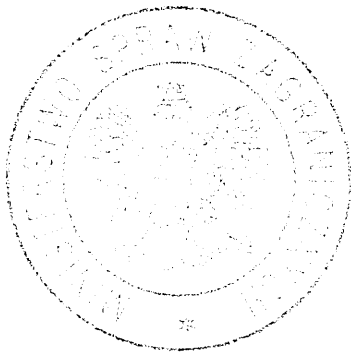
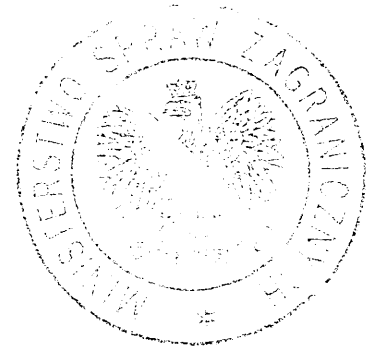
Umowę niniejszą sporządzono w Warszawie dnia 16 września 2004 roku, w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i niemieckim, przy czym obydwie teksty posiadają jednakową moc.

W imieniu
Rzeczypospolitej Polskiej

Paweł Dakowski

W imieniu
Republiki Federalnej Niemiec

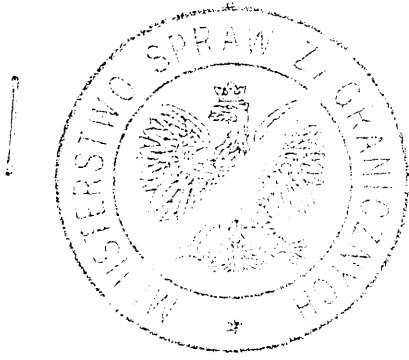
Reinhard Schweppe

Stwierdzam zgodność
fotokopii z ~~oryginałem~~/odpisem

Warszawa, dnia 14.04.2009r.

ZASTĘPCA
PRACOWNIK
[Signature]
Janusz Łachli

Vertrag
zwischen
der Republik Polen
und
der Bundesrepublik Deutschland
über
die Vermarkung und Instandhaltung der gemeinsamen Grenze
auf den Festlandabschnitten sowie den Grenzgewässern
und die Einsetzung einer Ständigen Polnisch-Deutschen Grenzkommission

Die Republik Polen
und
die Bundesrepublik Deutschland –

in Ausfüllung der Prinzipien und Ziele des Vertrags vom 14. November 1990 zwischen der Republik Polen und der Bundesrepublik Deutschland über die Bestätigung der zwischen ihnen bestehenden Grenze sowie des Vertrags vom 17. Juni 1991 zwischen der Republik Polen und der Bundesrepublik Deutschland über gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit,

geleitet von dem Wunsch, die freundschaftliche Zusammenarbeit zwischen den beiden Vertragsparteien zu vertiefen,

in dem Bestreben, die Markierung des Verlaufs der polnisch-deutschen Grenze in einem ordnungsgemäßen Zustand zu erhalten sowie die damit zusammenhängenden Fragen zu regeln –

sind wie folgt übereingekommen:

Abschnitt I

Verlauf der Grenze

Artikel 1

(1) Der Verlauf der Grenze wird auf den Festlandabschnitten und den Grenzgewässern in den Vereinbarungen bestimmt, die in Artikel 1 des Vertrags vom 14. November 1990 zwischen der Republik Polen und der Bundesrepublik Deutschland über die Bestätigung der zwischen

ihnen bestehenden Grenze genannt werden, einschließlich der Dokumente über den Verlauf der Grenze, die im folgenden als "Grenzurkundenwerk" bezeichnet werden.

(2) Zum Grenzurkundenwerk gehören:

1. die protokollarische Beschreibung des Verlaufs der Grenze,
2. das Kartenwerk der Grenze,
3. die Mappe der Skizzen des geodätischen Netzes und der Vermessung der Grenze,
4. die Mappen der Orthophotokarten der Grenze,
5. die Sammlung der Protokolle über die Grenzzeichen und Hilfgrenzzeichen,
6. das Koordinatenverzeichnis der Grenzzeichen und geodätischen Punkte

gemäß dem Stand vom Tage der Unterzeichnung des Vertrags vom 14. November 1990 zwischen der Republik Polen und der Bundesrepublik Deutschland über die Bestätigung der zwischen ihnen bestehenden Grenze.

(3) Durch die Grenze werden die Hoheitsgebiete der beiden Vertragsparteien sowohl auf der Erdoberfläche als auch in Richtung der Lotlinie im Luftraum und unter der Erdoberfläche voneinander abgegrenzt. Dieser Grundsatz gilt auch für den Grenzverlauf in oberirdischen und unterirdischen Bauten und Anlagen jeder Art.

(4) Grenzgewässer im Sinne dieses Vertrages sind stehende und fließende Oberflächengewässer, auf denen die Grenze verläuft, oder die von der Grenze geschnitten werden, mit Ausnahme des Küstenmeeres.

Artikel 2

(1) Die Grenze ändert ihren Verlauf nicht

1. auf ihren Festlandabschnitten,
2. auf dem Stettiner Haff und dem Neuwarper See, im folgenden "innere Gewässer" genannt,
3. an den Stellen, an denen sie stehende oder fließende Gewässer schneidet.

(2) An den Übergangsstellen der Grenze von den Festlandabschnitten in Grenzwasserläufe und umgekehrt ändert sich die Richtung des Verlaufs der Grenze nicht bis zu der Stelle, an der sie die Mittellinie (Mediane) oder den Talweg schneidet.

(3) Die Grenze gemäß Absatz 1 verläuft in gerader Linie zwischen den Grenzzeichen, den Hilfsgrenzzeichen sowie zwischen den nicht vermarkten Knickpunkten.

Artikel 3

(1) Die Grenze auf den Grenzwasserläufen deckt sich

1. mit dem Talweg in den schiffbaren Wasserläufen; der Verlauf der Grenze ändert sich gemäß den natürlichen Veränderungen des Talwegs,
2. in den nicht schiffbaren Wasserläufen mit der Mittellinie (Mediane) zwischen den beiden Uferlinien, die bei mittlerem Wasserstand festgelegt wird. Ist der Wasserlauf verzweigt, so verläuft die Grenze in der Mitte des Hauptarmes. Hauptarm ist der Arm des Wasserlaufs, der bei mittlerem Wasserstand den größten Durchfluss aufweist. Der Verlauf der Grenze ändert sich gemäß den natürlichen Veränderungen der Uferkonfiguration.

(2) Wenn sich infolge natürlicher Prozesse der Talweg oder die Mittellinie (Mediane) in Grenzwasserläufen erheblich verändert, so gilt der bisher festgelegte Grenzverlauf unverändert weiter, bis die Vertragsparteien einen anderen Verlauf der Grenze vereinbaren.

Artikel 4

Als Uferlinie gilt die Grenze zwischen dem mit Wasser bedeckten Boden und dem an das Wasser anliegenden Boden. Sie wird durch die Überschneidungslinie des Wasserspiegels mit der Oberfläche des anliegenden Bodens bei mittlerem Wasserstand aus mehreren Jahresreihen bestimmt. Ist dies nicht möglich, wird die Uferlinie durch den Rand des dauerhaften Pflanzenbewuchses bestimmt. Falls die obengenannten Verfahrensweisen eine Festlegung der Uferlinie nicht ermöglichen, wird ihr Verlauf in Übereinstimmung mit den Vereinbarungen

der Experten für Wasserwirtschaft der Vertragsparteien festgelegt.

Abschnitt II Vermarkung und Instandhaltung der Grenze

Artikel 5

Zum Zweck der Durchführung der aus diesem Vertrag folgenden Aufgaben wird eine Ständige Polnisch-Deutsche Grenzkommission bestellt, im weiteren "Grenzkommission" genannt. Die Zusammensetzung und die Grundsätze der Tätigkeit der Grenzkommission werden in Abschnitt III geregelt.

Artikel 6

Die Vertragsparteien gewährleisten einen eindeutigen, deutlich erkennbaren und geodätisch bestimmten Grenzverlauf. Sie verpflichten sich, die zur Vermarkung der Grenze aufgestellten Grenzzeichen so instand zu halten, dass Lage, Aussehen, Größe, Farben und Nummerierung mit dem Grenzurkundenwerk übereinstimmen.

Artikel 7

- (1) Der Verlauf der Grenze ist mit Grenzzeichen nach Maßgabe des geltenden Grenzurkundenwerks markiert.
- (2) Eine andere als die im Grenzurkundenwerk festgelegte Vermarkung des Grenzverlaufs bedarf der Vereinbarung durch die Grenzkommission.

Artikel 8

Die Vertragsparteien werden bei der Vermarkung und Instandhaltung der Grenze auch die Belange des Umweltschutzes beachten.

Artikel 9

- (1) Die Vertragsparteien treffen Maßnahmen zum Schutz der Grenzzeichen vor Beschädigung, Zerstörung, rechtswidriger Verlegung und zweckwidriger Benutzung.
- (2) Ist ein Grenzzeichen beschädigt, zerstört oder abhanden gekommen, so wird es auf Kosten derjenigen Vertragspartei instandgesetzt oder erneuert, die nach Maßgabe von Artikel 10 die Aufsicht über dieses Grenzzeichen führt. Wurde der Schaden durch einen Staatsangehörigen der anderen Vertragspartei verursacht, so trägt diese Seite die Kosten der Beseitigung des Schadens.
- (3) Ist ein Grenzzeichen in Form eines Dalben, der sich auf den inneren Gewässer befindet, aufgrund höherer Gewalt beschädigt oder zerstört, werden die Kosten für die Instandsetzung oder Erneuerung von beiden Vertragsparteien zu gleichen Teilen getragen.

Artikel 10

- (1) Jede Vertragspartei führt die Aufsicht über die Bestandteile der Grenzzeichen, die sich in ihrem Hoheitsgebiet befinden.
- (2) Die Aufsicht über die Bestandteile der Grenzzeichen, die sich auf der Grenzlinie auf dem Festlandabschnitt befinden, führt bei geraden Nummern die deutsche Seite und bei ungeraden Nummern die polnische Seite.
- (3) In der Wartung und Aufsicht über die Grenzzeichen, die sich auf den inneren Gewässern befinden, wechseln sich die Vertragsparteien nach Maßgabe der Festlegungen der Grenzkommission alle fünf Jahre ab.
- (4) Die Instandhaltung des Grenzzeichens am Berührungspunkt der Grenzen der Republik Polen, der Bundesrepublik Deutschland und der Tschechischen Republik wird in einer gesonderten Vereinbarung geregelt.

Artikel 11

(1) Die zuständigen Behörden der Vertragsparteien arbeiten nach Maßgabe des Vertrags vom 19. Mai 1992 zwischen der Republik Polen und der Bundesrepublik Deutschland über die Zusammenarbeit auf dem Gebiet der Wasserwirtschaft an den Grenzgewässern zusammen, wobei sie das Ziel verfolgen, die Grenzgewässer so instand zu halten, dass ein stabiler Verlauf der Grenze gewährleistet ist.

(2) Für die Ausführung der technischen Planung zur Instandhaltung und Regulierung von Grenzgewässern ist das Einvernehmen mit der Grenzkommission herzustellen.

Artikel 12

Die zuständigen Behörden der Vertragsparteien halten auf beiden Seiten der Grenze einen fünf Meter breiten Streifen auf den Festlandabschnitten und eine Kreisfläche mit einem Radius von einem Meter um Grenzzeichen an Wasserabschnitten von Sicht behinderndem Bewuchs frei. Dies bezieht sich nicht auf Pflanzungen zur Uferbefestigung sowie auf geschützte Bäume und Sträucher.

Artikel 13

(1) Die Vertragsparteien werden alle zehn Jahre gemeinsam den Verlauf der Grenze und den Zustand ihrer Vermarkung überprüfen, um einen geodätisch bestimmten, deutlich erkennbaren und entsprechend gekennzeichneten Verlauf der Grenze zu gewährleisten, das geltende Grenzurkundenwerk zu aktualisieren sowie festgestellte Mängel zu beheben.

(2) Mit der ersten gemeinsamen Überprüfung nach Absatz 1 wird spätestens zwei Jahre nach dem Inkrafttreten dieses Vertrags begonnen.

Artikel 14

Innerhalb von fünf Metern von der Grenze oder von den Ufern der Grenzwasserläufe ist die Errichtung von Gebäuden, Einfriedungen oder anderer Einrichtungen ohne Absprache mit den zuständigen Behörden und Einvernehmen mit der Grenzkommission nicht gestattet.

Artikel 15

(1) Die zuständigen Behörden jeder Vertragspartei überprüfen eigenständig den Zustand der Grenzzeichen und gewährleisten die Durchführung der Artikel 9, 10, 12 und 14.

(2) Die Grenzkommission führt mindestens alle fünf Jahre eine Überprüfung der Grenzzeichen durch.

Artikel 16

(1) Ist ein Grenzzeichen oder eines seiner Bestandteile abhanden gekommen, zerstört oder beschädigt, so entscheidet die Grenzkommission nach Maßgabe des Artikel 9 Absatz 2 über die Instandsetzung oder Erneuerung.

(2) Bei der Erneuerung oder erneuten Aufstellung von Grenzzeichen an Grenzwasserläufen, die infolge einer Überschwemmung oder durch Treibeis beschädigt oder zerstört wurden, ist es erlaubt, ihre vorherige Lage zu verändern. Über eine Änderung der Grenzzeichenlage an diesen Abschnitten entscheidet die Grenzkommission.

(3) Die Instandsetzungsarbeiten an den Bestandteilen der Grenzzeichen können nach vorheriger Benachrichtigung der Grenzkommission selbständig von der Vertragspartei durchgeführt werden, in deren Hoheitsgebiet sie sich befinden.

(4) Für jedes an neuer Stelle aufgestellte Grenzzeichen wird innerhalb eines Monats ein Grenzzeichenprotokoll sowie andere Dokumente in Übereinstimmung mit dem geltenden Grenzurkundenwerk angefertigt, die Bestandteil des Grenzurkundenwerks werden.

(5) Die Grenzkommission kann über die Aufstellung zusätzlicher Grenzzeichen entscheiden, ohne den Verlauf der Grenze zu verändern.

(6) Die zusätzlich aufgestellten Grenzzeichen haben den im Grenzurkundenwerk festgelegten Mustern zu entsprechen. In diesem Fall sind für jedes von ihnen Grenzdokumente gemäß dem

geltenden Grenzurkundenwerk anzufertigen, die Bestandteil des Grenzurkundenwerks werden.

(7) Erlangen die zuständigen Behörden der einen Vertragspartei von einem beschädigten oder zerstörten Grenzzeichen in dem Hoheitsgebiet der anderen Vertragspartei Kenntnis, so benachrichtigen sie die Grenzkommision.

Artikel 17

Innerhalb eines fünfzig Meter breiten Streifens auf beiden Seiten - von der Grenze oder den Ufern der Grenzwasserläufe aus gerechnet - sind Bergbauarbeiten oder archäologische Arbeiten nur mit Zustimmung der zuständigen Behörden im Einvernehmen mit der Grenzkommision zugelassen.

Artikel 18

(1) Die Eigentümer und Nutzungsberechtigten von Grundstücken sowie ober- und unterirdischen Bauten und Anlagen, die an oder in unmittelbarer Nähe der Grenze liegen, sind verpflichtet, die mit der Vermessung, Vermarkung oder Instandhaltung der Grenze zusammenhängenden Arbeiten zu ermöglichen. Die betroffenen Personen und Grenzschutzbehörden sind über den Zeitpunkt des Beginns der Arbeiten zu unterrichten.

(2) Bei den in Absatz 1 genannten Arbeiten sind öffentliche und private Belange angemessen zu berücksichtigen.

(3) Sind infolge von Arbeiten nach Absatz 1 Schäden entstanden, hat der Geschädigte Anspruch auf Schadensersatz nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts der jeweiligen Vertragspartei.

Abschnitt III
Die Ständige Polnisch-Deutsche Grenzkommission

Artikel 19

(1) Die Grenzkommission setzt sich aus einer Delegation der Republik Polen und einer Delegation der Bundesrepublik Deutschland zusammen.

(2) Jede Vertragspartei bestellt einen Delegationsvorsitzenden, seinen Stellvertreter und bis zu sieben Mitglieder.

(3) Die Vertragsparteien informieren sich durch Notifikation über die personelle Zusammensetzung der Delegation und über deren Veränderungen.

(4) Die Vorsitzenden und ihre Stellvertreter sind berechtigt, unmittelbar miteinander in Verbindung zu treten.

(5) Der Vorsitzende jeder Delegation kann für die Grenzkommissionsarbeiten Experten und Hilfspersonal hinzuziehen.

(6) Jede Vertragspartei trägt die Kosten ihrer Delegation einschließlich der Kosten ihrer Experten, ihres Hilfspersonals und ihrer Dolmetscher.

Artikel 20

(1) Für die Durchführung der in diesem Vertrag festgelegten Arbeiten ist die Grenzkommission berechtigt, insbesondere die nachstehenden Aufgaben wahrzunehmen:

1. gemeinsame Überprüfungen des Verlaufs und des Vermarkungszustands der Grenze nach Artikel 13 zu organisieren und durchzuführen,
2. gemeinsame Überprüfungen des Zustands der Grenzzeichen nach Artikel 15 zu organisieren und durchzuführen.

3. Pläne und die Durchführungsweise der in Ziffer 1 und 2 genannten Arbeiten festzulegen, diese zu leiten und zu kontrollieren,
4. die technischen Richtlinien für die Ausführung von Vermessungsarbeiten, die Herstellung von Karten sowie Muster für Protokolle und andere Dokumente, die die neuen Vermessungen und die Bestimmung des Verlaufs der Grenze betreffen, nach Artikel 13 in einem einheitlichen System festzulegen,
5. über die Vermarkung der Grenze mit Hilfe von anderen als den im Grenzurkundenwerk beschriebenen Grenzzeichen nach Artikel 7 Absatz 2 zu entscheiden,
6. über die Verlegung von gefährdeten Bestandteilen von Grenzzeichen an einen sicheren Ort zu entscheiden,
7. die Grenze auf Brücken und an Stellen, an denen sie Wege, Straßen oder Eisenbahnlinien schneidet, sowie - bei Bedarf - an sonstigen Bauten und Anlagen zu kennzeichnen und zu vermarken,
8. die technische Planung der Grenzgewässerregulierung im Hinblick auf den Verlauf der Grenze zu vereinbaren.

(2) Die Termine für den Beginn der gemeinsamen Überprüfung der Grenze sowie der Umfang der Arbeiten werden gemeinsam von den Delegationsvorsitzenden festgelegt.

(3) Für die Abschnitte der Grenzwasserläufe, deren Bett durch natürliche Prozesse seine Lage erheblich verändert hat, erstellt die Grenzkommission in zwei Ausfertigungen Dokumente in polnischer und deutscher Sprache, die Vorschläge für einen neuen Verlauf der Grenze enthalten. Diese Dokumente müssen nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts der jeweiligen Vertragspartei genehmigt werden.

(4) Die Grenzkommission ist nicht berechtigt, den Grenzverlauf zu ändern.

(5) Die Grenzkommission kann den Regierungen der Vertragsparteien Vorschläge zur Änderung des Grenzverlaufs vorlegen.

Artikel 21

(1) Im Zuge der gemeinsamen Grenzüberprüfung fertigt die Grenzkommission für die Grenzabschnitte, die der Überprüfung unterliegen, insbesondere folgende Dokumente:

1. protokollarische Beschreibung des Verlaufs der Grenze,
2. Karten der Grenzgebiete,
3. Grenzzeichenprotokolle mit topographischen Skizzen,
4. Koordinaten- und Höhenverzeichnisse der Grenzzeichen,
5. Schlussprotokoll über die Arbeiten der Grenzkommission.

(2) Die nach Absatz 1 gefertigten Dokumente werden Bestandteil des Grenzurkundenwerks.

(3) Sofern die Grenzkommission im Zuge der gemeinsamen Überprüfung nach Absatz 1 die Notwendigkeit einer grundlegenden Änderung des Grenzurkundenwerks feststellt, vereinbaren die Vertragsparteien ein neues Grenzurkundenwerk mittels eines gesonderten Vertrags.

Artikel 22

Die Grenzkommission gewährleistet die gleichmäßige Aufteilung der Arbeiten, die im Rahmen der gemeinsamen Überprüfung der Grenze durchzuführen sind. Jede Vertragspartei trägt die Kosten der von ihr ausgeführten Arbeiten.

Artikel 23

(1) Die Grenzkommission tritt zu Sitzungen und Grenzbesichtigungen zusammen.

(2) Die Grenzkommission tritt zu ihren Sitzungen, wenn nichts anderes vereinbart wurde, mindestens alle zwei Jahre abwechselnd in dem Hoheitsgebiet der beiden Vertragsparteien zusammen.

(3) Die Sitzung wird von dem Vorsitzenden der Delegation der Vertragspartei geleitet, in deren Hoheitsgebiet sie stattfindet.

(4) Über jede Sitzung und jede Grenzbesichtigung ist ein Protokoll in zwei Ausfertigungen, jede in polnischer und deutscher Sprache, zu erstellen.

Artikel 24

(1) Die Beschlüsse der Grenzkommission werden einvernehmlich durch die beiden Vorsitzenden gefasst und sind Bestandteil der Protokolle. Sie sind verbindlich, sobald die Vorsitzenden einander schriftlich mitgeteilt haben, dass die Protokolle durch die zuständigen Behörden der Vertragsparteien genehmigt wurden. Die Benachrichtigung soll innerhalb von drei Monaten nach Unterzeichnung des Protokolls erfolgen, spätestens jedoch am Tag, an dem die nächste Sitzung der Grenzkommission beginnt.

(2) Kann sich die Grenzkommission nicht einigen, befasst sie die Regierungen der Vertragsparteien mit der Angelegenheit.

Abschnitt IV

Überschreitung der Grenze

Artikel 25

(1) Personen, die zur Erfüllung von Aufgaben nach diesem Vertrag bevollmächtigt wurden, sind berechtigt, sich in Erfüllung ihres Auftrages frei an der Grenze zu bewegen und diese in begründeten Fällen auch außerhalb der Grenzübergänge und deren Dienstzeiten zu überschreiten. Auf Verlangen der zuständigen Behörden sind sie verpflichtet, ihren Pass oder Personalausweis sowie die von der Grenzkommission ausgestellte Vollmacht vorzuweisen.

(2) Die Grenzkommission unterrichtet die zuständigen Grenzschutzbehörden über die Durchführung der in Absatz 1 genannten Aufgaben und die damit zusammenhängenden Grenzüberschreitungen.

(3) Die Grenzkommission legt das Muster der in Absatz 1 genannten Vollmacht fest.

Artikel 26

Die Artikel 25 findet entsprechend Anwendung auf Personen, die im Rahmen des Vertrags vom 19. Mai 1992 zwischen der Republik Polen und der Bundesrepublik Deutschland über die Zusammenarbeit auf dem Gebiet der Wasserwirtschaft an den Grenzgewässern die Bestimmungen des Vertrags ausführen, und auf die von ihnen zur Erfüllung dieser Aufgaben benötigten Waren und Gegenstände.

Abschnitt V

Schlussbestimmungen

Artikel 27

Die Vertragsparteien unterrichten sich durch Notifikation über die für die Durchführung dieses Vertrags zuständigen Behörden.

Artikel 28

Streitigkeiten über die Auslegung oder Anwendung dieses Vertrags werden durch die Vertragsparteien beigelegt.

Artikel 29

(1) Dieser Vertrag bedarf der Ratifikation. Die Ratifikationsurkunden werden in Berlin ausgetauscht.

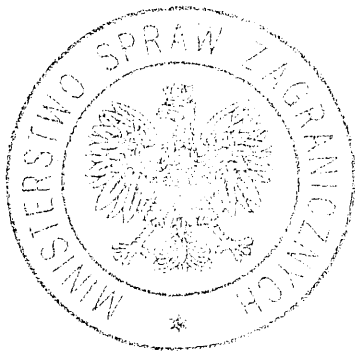
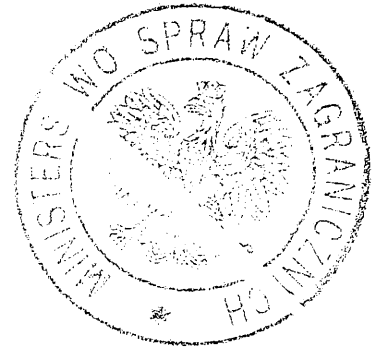
(2) Dieser Vertrag tritt dreißig Tage nach Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft.

(3) Dieser Vertrag wird für unbestimmte Zeit geschlossen. Nach Ablauf von zehn Jahren nach Inkrafttreten kann er von jeder Vertragspartei jederzeit durch Notifikation gekündigt werden. In diesem Fall tritt er zwölf Monate nach Eingang der Kündigungsnote außer Kraft. Die Kündigung des Vertrags hat keinen Einfluss auf die Gültigkeit des Grenzurkundenwerks.

Geschehen zu Warschau am 16 September 2004 in zwei Urschriften, jede in polnischer und deutscher Sprache, wobei jeder Wortlaut gleichermaßen verbindlich ist.

Für die
Republik Polen
Paweł Dakowski

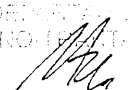
Für die
Bundesrepublik Deutschland
Reinhard Schweppe

Stwierdzam zgodność
fotokopii z ~~oryginałem~~/odpisem

Warszawa, dnia 14.04.2009r.

ZASTĘPCA PRACOWNIA
DEPARTAMENTU
PRAWO I WIZY

Janusz Łoch

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ**

**KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU**

Mikołaj Dowgielewicz

Min.MD.955 /09/DP/ma

Warszawa, dnia 17 kwietnia 2009 r.

**Pan Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko – Niemieckiej Komisji Granicznej, podpisanej w Warszawie dnia 16 września 2004 r. oraz projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie przedłożenia Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko – Niemieckiej Komisji Granicznej, podpisanej w Warszawie dnia 16 września 2004 r., do ratyfikacji sporządzona na podstawie art. 9 pkt 3 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej Mikołaja Dowgielewicza

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z projektem ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko – Niemieckiej Komisji Granicznej, podpisanej w Warszawie dnia 16 września 2004 r. oraz projektem uchwały Rady Ministrów w sprawie przedłożenia ww. Umowy do ratyfikacji (pismo z dnia 16.04.2009 r. nr RM-111-32-09 oraz RM-10-33-09), wydaję następującą opinię:

Projekt ustawy oraz projekt uchwały są zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

PODSEKRETARZ STANU

Do uprzejmej wiadomości:

Andrzej Kremer
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Zagranicznych

SEKRET
STRÓM
2009-04-20